

Plaatjes helpen docenten bij coachingsgesprek

Zo ziet competent gedrag eruit

Beeld zegt meer dan duizend woorden. Met een waaier van meer dan honderd plaatjes gaan vmbo-docenten met hun leerlingen in gesprek over competentieontwikkeling.

TEKST EN
FOTOGRAFIE
leonie barnier

Veel te talig. En zeker voor onze leerlingen.” Dat vindt vmbo-docent Judith

Burgers (Helicon Opleidingen Nijmegen) van de omschrijvingen bij de stappen die leerlingen kunnen maken in hun competentieontwikkeling. Ook het groen vmbo maakt de overgang naar competentiegericht onderwijs (cgo) en heeft dus te maken met competenties als Ethisch en integer handelen. En verwervingsstappen met omschrijvingen als Ik controleer of ik op schema lig en los een eventueel planningsprobleem op. Het valt niet mee om daarover een goed gesprek met kinderen te voeren. Het is niet alleen de taligheid maar ook ‘dat je er steeds een context bij moet verzinnen’. Alle vmbo-docenten van Helicon delen dit standpunt. Zij vonden dat ze iets moesten ontwikkelen wat wel aansluit bij hun leerlingen. Iets beelds.

108 plaatjes

De docenten oefenen het gesprek over competentieontwikkeling met

hun trainer en coach Ron Jacobs (Envision Training) die dan de leerling speelt. Ook hij merkte dat dit gesprek voeren lastig is, “er was behoefte aan concretisering en visualisatie.” Hij kwam met het idee voor illustraties bij de competenties en schakelde een illustrator in. Met behulp van de eerste plaatjes oefenden de docenten opnieuw de gespreksvoering. Het bleek te werken. De dialoog verloopt duidelijker, merkte Jacobs. “Beide partijen weten waar ze het over hebben, het is makkelijker om gedrag en houding concreet te maken. Het gesprek verloopt daardoor vlotter; docent én leerling komen sneller tot een diagnose van de ontwikkeling van de leerling. Daarnaast is er meer acceptatie door de leerling en een groter draagvlak voor de diagnose.”

Vanwege deze goede ervaringen besloot Helicon om alle competenties te laten visualiseren. Docenten van de vier vmbo-vestigingen ontwikkelden samen met de illustrator plaatjes bij de zes verwervingsstappen van de achttien competenties. In totaal 108 plaatjes met simpele poppetjes, zoveel mogelijk in een

neutrale, niet vakmatige context, in heldere kleuren en met eenvoudige, korte teksten. Klaar voor gebruik.

Klein beginnen

Als poster of placemat, bijvoorbeeld voor gebruik tijdens de wiskundeles, zo kunnen de plaatjes worden ingezet. Jacobs beschrijft een docent die leerlingen naar een filmpje laat kijken over de stelling van Pythagoras. Vervolgens moeten ze in drietallen uitrekenen hoeveel stenen een stratenmaker nodig heeft voor een oprit. De docent kan dan op de posters wijzen: ‘kijk, jullie kunnen andere ideeën betrekken bij jullie oplossing.’

Of in een leerlingenboek waarin de leerling zijn vorderingen of ambities kan aankruisen, bijvoorbeeld tijdens het gesprek met de stagebieder of ouders, denkt Karin Elferink, beleidsmedewerker onderwijs van het aoc. “Die stagebieder en ook ouders kunnen zich vaak weinig voorstellen bij de competenties en de stappen die een leerling daarin maakt.”

Maar eerst oefenen op school, vindt docent Burgers. Zij ziet een

Van onbekwaam naar heel bekwaam in zes stappen

Judith Burgers (midden): “Ik heb gezien dat jij vandaag dit gedrag vertoonde in de les”

waaier van plaatjes voor zich, die ze zo in haar tas kan stoppen en overal waar ze maar wil, kan inzetten. “Maar we willen klein beginnen. Het is niet te doen dat elke docent dit met alle leerlingen individueel bespreekt. Dat kost veel te veel tijd.” Zij denkt aan één docent die met één klas gedurende een paar weken twee competenties bij de kop pakt, waarvan de leerling er dan één mag kiezen. “De docent kan dan bijvoorbeeld met een groepje leerlingen het gesprek aangaan: beoordeel jezelf nu eens. Als je naar de plaatjes kijkt, waar sta je dan? En hoe ben je daar gekomen? En de docent kan aanwijzen welk gedrag hij bij de leerling ziet.”

Makkelijker en leuker

Klein beginnen, met perspectief. Helicon implementeert het nieuwe beeldmateriaal met behulp van een lesbrief voor coaches, docenten en stagedocenten. Daarin staan de stappen die zij kunnen zetten in het gesprek en handvatten hoe de plaatjes te gebruiken. En voor een goede aansluiting op het mbo start het aoc een aantal sessies met de illustrator om dit concept ook voor het mbo uit te werken. Met een ander poppetje. “Ook de contexten zullen anders zijn,” zegt Elferink, “dan is er bijvoorbeeld sprake van werken met gevaarlijke machines.”

En hebben de docenten hun coach nog nodig, of kunnen ze, met behulp van de plaatjes en de lesbrief, het nu alleen af? Jacobs: “Docenten communiceren nu inderdaad makkelijker onderling en ook met leerlingen over competentieontwikkeling.” Hierdoor blijft tijdens de sessies meer tijd over voor afweerreacties van leerlingen, mini-expressies en psychologie. “Dat houdt in dat ik docenten leer meer alert te zijn op de kleine uitingen van afweer. Bijvoorbeeld: iemand die tijdens een uitspraak over het ooglid wrijft, wil zijn eigen uitspraak eigenlijk niet onder ogen zien. Mijn werk wordt dus leuker.”

Kijk voor een link naar de website van Ron Jacobs' trainingsbureau op www.groenonderwijs.nl > editie 14.

advertentie

Arrangeren loont

Uw 'groene' leerarrangementen zijn waardevol. Groen Kennisnet geeft voor uw arrangementen in Wikiwijs cadeaupunten die u kunt verzilveren bij BolCom.

www.groenkennisnet.nl voor meer informatie en het reglement van de actie 'Arrangeren loont' die loopt van 31 oktober 2011 tot en met 25 februari 2012.

Groen Kennisnet is een webportaal van de Groene Kennis Coöperatie waarop kennis over voedsel en groen beschikbaar wordt gesteld.